

Kontaktinformasjon

Styrer/Daglig leder
Heidi Buvang
Telefon: 777 53020
Mobil: 918 69600
heidi@tusseladden.com

Kontorsekretær:
Torgunn Hansen
Telefon: 777 53020
torgunn@tusseladden.com

Kjøkkenassistent:
Faten Saanouni

Pedagogiske ledere:

Kjølen:
Hege Lyngmo
Mobil: 975 77121
hege@tusseladden.com

Hollenderen:
Mats-Tore Jensen
(vikariat til 31.07.22)
Mobil: 975 77123
mats@tusseladden.com

Nordtind
Ingvild Kristiansen
Mobil: 975 77122
ingvild@tusseladden.com

Sørtind:
Mona Kristiansen
Mobil: 975 77125
mona@tusseladden.com

Rautind:
Martin Sleipnes Sivertsen
Mobil: 975 77124
martin@tusseladden.com

Kildehenvisninger:

1. Barnehageloven (2020).
Barnehageloven og forskrifter - Med
forarbeider og tolkninger 2020. Oslo: Pedlex

2. Kunnskapsdepartementet. (2017).
Rammeplanen for barnehagens innhold og
oppgaver. Oslo: Pedlex

ÅRSPLAN

Tusseladden
friluftsbarnhage
2022

Om Tusseladden friluftsbarnhage SA

Hovedhuset ligger i Slettaveien 60 og her holder 3 avdelinger til: KJØLEN, HOLLENDEREN og RAUTIND. I Eidvegen 80, Løkåsfjæra, nedenfor rundkjøringa, har friluftsgruppene NORDTIND og SØRTIND base i egne lavvoer. Vi har også et fjærahus med kjøkken, garderober, toaletter og aktivitetsrom. Småbarnslavvoen brukes av småbarnsavdelingene med 2-3 åringer to dager hver og er innredet med tanke på de minste barna.

Åpningstid:

7.00-16.30

Planleggingsdager:

Vår 2022:

3. januar

25. mars

27. mai

Høst 2022:

6. og 7. oktober

14. november

14. mai

Vår 2023:

2. januar

6. mars

28. april

Kontaktinformasjon:

Adresse:

Slettaveien 60 og
Eidvegen 80,
9101 Kvaløysletta

Telefon:

777 53020

E-post:

post@tusseladden.com

Hjemmeside:

www.tusseladden.com

Grafisk utforming:

Jan Hallstensen, Digital
utvikling

Trykk: Skogvik Trykkeri

Styre og samarbeidsutvalg

Barnehagen er organisert som et samvirkeforetak og eies av de foreldre som til enhver tid har barn i barnehagen og foreldrerådet hvor alle foreldre er representert. På årsmøte velges et styre som sammen med daglig leder driver barnehagen. Det velges også et samarbeidsutvalg med representanter fra styret, foreldrene og ansatte. Mia Brastad er leder i styret. Martin Johansen og Kristine Netland er foreldrenes representant i samarbeidsutvalget.

Ansatte

Det er ansatt 10 pedagoger og 10 assistenter/fagarbeidere på avdelingene. I tillegg er det styrer på heltid, kontorsekretær og støttepedagog på deltid, samt kjøkkenmedarbeider/vasker i 100% stilling. Til sammen er det 25 medarbeidere, fordelt på ca 23 årsverk. Det er 10 menn ansatt i barnehagen og aldersspennet er fra 21 til 61 i personalgruppa. Personalet har mye spisskompetanse innen friluftsliv, kunst, forming og naturfag samt medarbeidere med kompetanse innen ledelse, veiledning, IKT og språk.

Foreldresamarbeid

Ved oppstart i barnehagen inviteres foreldre vanligvis til åpen barnhage to til fire ganger hvor foreldre kan delta sammen med barna i tilvenningsperioden. Tilvenningen starter i august og foreldrene kan være sammen med barna til de opplever at barna er trygge på personalet. Det avholdes ett til to foreldremøter årlig på avdelingene. Alle foreldre tilbys en foreldresamtale i året. Ved overgang til ny avdeling legges det inn ekstra tid til tilvenning og foreldremøte og/eller ekstra foreldresamtale. Ved behov kan det hastes ekstra foreldresamtaler.

Hverdagshelter

Barnehagesektoren har over lengre tid stått under hardt press, og vi har nok alle kjent på trykket når toppene har vært som verst med syke barn og sykefravær. Sektoren har måtte endret praksis på få dager og det har vært mange oppdateringer i smittevernsreglene som har påvirket driften vår det siste året. Når dette er sagt er jeg glad for at vi gjennom et godt samarbeid mellom hjem og barnehagen har klart å stå han av, og at vi underveis har fått gjort gode tiltak for å redusere smittetrykket i vår barnehage.

Vi ser nå fremover og gleder oss til å ta fatt på et spennende samarbeid på tvers i barnehagen hvor store og små skal kunne utforske og leke sammen. Vi har i år hatt litt utskiftning i personalet og har brukt høsten godt til å bygge opp gode rutiner og relasjoner i de nye gruppene. Ny spennende kompetanse er kommet til og nye utfordringer gir nye muligheter.

Den nye barnehageloven som kom i 2021 har et sterkt fokus på det psykososiale barnehagemiljøet, og dette temaet vil være gjennomgående for alt arbeid i vår barnehage i 2022. For å skape et best mulig barnehagemiljø er det grunnleggende at samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet er godt. Sammen kan vi skape det beste resultatet. Tidlig innsats slik at alle barn skal finne sin positive plass i fellesskapet i Tusseladden friluftsbarnhage.

Barnehagen har et tett samarbeid med IBID (Ideelle barnehager i dialog) som er et samvirkeforetak som eies av 33 private ideelle barnehager i Vestfold, Viken, Trøndelag, Norland og Troms. Barnehagene er selvstendige enheter, men gjennom IBID har vi et nettverk som samarbeider om veiledning, kompetanseheving, tilbud, men også gir oss gode økonomiske avtaler.

Barnehagen jobber for tidlig innsats og for å fremme, opprettholde og forebygge trygge og gode oppvekstmiljø for barna. Vi har derfor et godt samarbeid med andre instanser som Pedagogisk, psykologisk tjenesten (PPT), Tromsø Kommune, Barnevern, Helsestasjon, Universiteter og nærskoler som kan bidra med råd, veiledning, opplæring i nært samarbeid med hjemmet.

Tusseladden friluftsbarnhage er en lærende organisasjon og ser verdien av å ha studenter fra ulike tverrfaglige profesjoner som barnevernsutdanningen, fysioterapi, barnehagelærer og videregående elever som skal utdanne seg til barne- og ungdomsarbeidere. Vi har et spesielt tett samarbeid med barnehagelærerutdanningen. De fire siste årene har vi vært en av 6 universitetsbarnehager i Tromsø. Gjennom dette samarbeidet, som skal avsluttes våren 2022, har og skal de eldste barna få være med på ulike aktiviteter i regi av universitetet. Barnehagen vil fortsatt være praksisbarnehage for barnehagelærerutdanningen i tiden fremover og har i dag 5 faste ansatte som tar imot studenter gjennom året.

Av
Heidi
Buvang

Tilvenning, tilknytning, åpen barnehage og overflytning mellom avdelinger

Tilknytning er et begrep som brukes for å beskrive hvordan barn tidlig i livet utvikler relasjoner og knytter seg følelsesmessig til nære omsorgspersoner på en måte som er felles for alle mennesker. Barns behov for tilknytning er like grunnleggende som deres behov for mat, drikke og søvn.

Målet med tilvenningen er:

- at den tilpasses hvert enkelt barns behov i samarbeid med barnets foresatte
- at alle som jobber i barnehagen gir barna trygghet gjennom god omsorg
- at alle medarbeidere har kunnskap om tilvenning, og tilknytning
- at barnehagen har gode rutiner for tilvenning og følger disse
- at alle barna er trygt tilknyttet til minst en voksen i sin gruppe, og alle har sin kontaktvoksen.
- at foresatte har tillit til personalet og opplever at det er trygt å levere barnet i barnehagen

Barn har grunnleggende behov for trygghet, forutsigbarhet og stabilitet. Trygghet og tilknytning er grunnlaget for all utvikling, lek og læring.

I barnehagen skjer tilvenning og tilknytning gjennom de daglige gjøremålene. Med dette så setter vi

av god tid til tilvenning. Vi starter på våren der vi åpner barnehagen noen formiddager så de nye barna og deres foreldre kan komme og hilse på og gjøre seg kjent. Barnehagen har utarbeidet en egen veileder som heter "trygg oppstart i barnehagen" som skal gi foreldre og personalet god informasjon om vårt fokus i tilvenningen.

På høsten har vi utstrakt tilvenningsperiode med 5 dager. Hvert barn har sin kontaktvoksen/tilknytningsperson som møter og følger opp barnet og foreldrene ekstra. Vi har gode og faste rutiner, og gir trygghet og mestring gjennom god omsorg.

Vi har også utvidet tilvenningsperiode for overflytting mellom avdelingene i barnehagen. Også her er fokuset at det skal oppleves stabilt og trygt både for barn og foresatte. Det er planlagte besøk mellom avdelingene, og de voksne/ kontaktvoksne gjør seg mer synlig og blir kjent med de nye barna. I de fleste tilfeller flytter også en kjent voksen fra ditt barns avdeling med over.

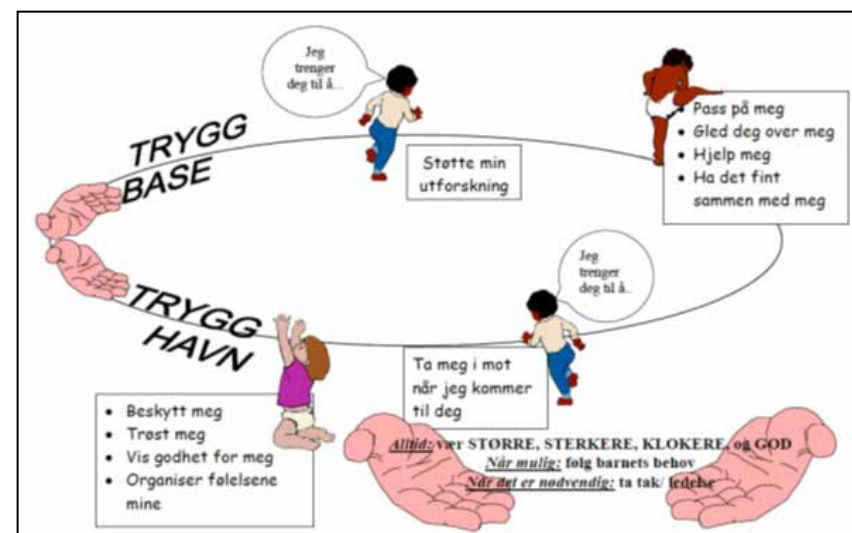
Et godt og trygt barnehagemiljø

Den nye barnehageloven kapittel 8 omhandler det psykososiale barnehagemiljøet og hvordan barnehagen skal jobbe forebyggende mot nulltoleranse for krenkelser. Loven skal sikre at alle barn har et godt og trygt barnehagemiljø. Barn som opplever krenkelser som f. eks mobbing og utestengelse, skal bli tatt på alvor.

Barnehagen skal i år jobbe med OMNI modellen (som betyr altomfattende), som er et verktøy som skal hjelpe oss voksne til å se og forstå det komplekse sosiale systemet rundt barn og sette inn tidlig innsats. OMNI modellen består av fire faktorer; Fremme, forebygge, stoppe og støtte i hverdagen i arbeidet med barn. Alle ansatte skal gjennom året delta på kurs om OMNI modellen og tema vil bli tatt opp jevnlig på samtaler,

foreldremøter, i samarbeidsutvalg og i styremøter. Barnehagen skal jobbe systematisk, og gjennom å fremme helsen, trivselen og læringen aktivt bidra til et trygt og godt barnehagemiljø. Det handler om å minske risikoen. Dette gjør vi gjennom at ansatte har god kunnskap om sosial kompetanse, at du som voksen vet når du skal Lytte-, Anerkjenne og Handle ut fra situasjonen. Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Samarbeid mellom barnehagen og hjemmet er viktig i dette arbeidet, hvis barnet hjemme forteller om en krenkelse skal det meldes til barnehagen. Slik kan vi sammen sikre at barna har et godt psykososialt miljø i barnehagen. Hos oss skal alle oppleve at de har en positiv plass i fellesskapet.

Trygghetssirkelen: Kilde: Circle of Security Foto: Circle of Security

Pedagogisk grunnsyn og satsingsområder i 2020-2021

Vår visjon: Tusseladden; en unik friluftsbarnehage

Å være ute i naturen mener vi gir unike opplevelser for barn og voksne. Naturen gir barna mestringsopplevelse ut fra deres egne forutsetninger, og bidrar til økt motivasjon for læring. Barns lek ute stimulerer deres helhetlige utvikling, og det beriker deres fantasi og kreativitet. Det er mye å utforske og undre seg over sammen, og felles opplevelser gir grobunn for godt samspill. Det er i tillegg holdnings-skapende å bli kjent med, og trygg på naturen.

I 2022 vil vi ved siden av visjonen vår, ha følgende fokus:

- Omsorg
- Vi vil styrke vårt arbeid med Kunst, kultur og kreativitet ved å sette i gang ett større kunstprosjekt som vil gå gjennom året. Vi vil introdusere ulike typer kunst og ulike materialer fra forskjellige kulturer, for å inspirere barna i prosjektet
- Lekens egenverdi; vi vil styrke leken som arena for mestring og læring
- Språkforståelse og -kompetanse. Vi vil bruke Snakkepakken for å styrke språkmiljøet til barna. I hverdagen vil vi fokusere på begrepslæring ved å være bevisst på språkbruk, og å introdusere, blant annet, matematiske begreper i hverdagen
- Mangfold og toleranse; gjennom tett

foreldresamarbeid, arbeid med barneaksjonen FORUT, og fokus på den samiske kulturen, språk og levesett, vil vi jobbe med å skape toleranse, interesse og respekt for hverandre og andre mennesker

- Kroppen min; kunnskap om egen kropp og egne grenser
- Fokus på likestilling i det pedagogiske arbeidet
- Barns medvirkning. Gjennom barnesamtaler, barnemøter, idemyldring, og ved å aktivt følge barns initiativ og spørsmål gjennom utforskende læring
- Miljø og økologisk bærekraft. Vi jobber med økologisk hagebruk og bærekraftig utvikling for å skape gode vaner som gir bærekraftige handlinger
- Overgang barnehage-skole. Skolestarterne blir med i Tusseklubben i deres siste barnehageår. De samles en gang i uka for klubb, og gjennom året er de med på blant annet vann-tilvenning og barneyoga. Det siste halvåret før skolestart blir de med i vennsgrupper til de skolene de skal begynne i
- Barnehagens psykososiale miljø; alle skal oppleve å ha en trygg hverdag, og alle skal ha en positiv plass i fellesskapet
- Anerkjennende kommunikasjon i vår barnehage -se og møte hverandre med forståelse gjennom å bli sett, lyttet til og tatt på alvor

Metoder for å fremme våre visjoner

For å fremme våre visjoner legger vi vekt på følgende arbeidsmetoder:

- Ha en kontaktvoksen for hvert enkeltbarn gjennom hele barnehagetiden
- Gruppedeling innen avdelingene, og på tvers av avdelingene
- Organisere aldershomogene aktiviteter for de eldste barna på tvers av avdelingene i tillegg til avdelingens aktiviteter
- La barna være aktivt deltagende i valg av lek og lekekamerater
- Jobbe målrettet med vennskap og trivsel blant annet gjennom besøk på tvers av avdelinger, og lekegrupper hvor inkludering og vennskap er sentralt
- Utstyre og organisere lekerom-mene slik at de fremmer barns kreativitet
- Målrettede aktiviteter og prosjekter med kompetente voksne
- Være ute i allslags vær; delta i barns lek, undre oss og oppleve naturen sammen med dem
- Videreutvikle miljøstasjonen vår sammen med personalet, barna og foreldre
- Fortsette og videreutvikle de bærekraftige handlingene vi har tatt i bruk, som resirkulering, gjenbruk, kompostering, og reduksjon av plastforbruk
- Videreutvikle arbeidet hvor vi tilrettelegger og gjennomfører skapende aktiviteter for barna
- Prosjektarbeid, herunder også prosjekter hvor vår kunstner er med å fremme og ivareta barnas kreativitet og estetiske sans
- Aktivt bruk av Kunststrømmet i barnehagen hvor smågrupper får utforske og skape gylne øyeblikk
- Tett foreldresamarbeid- lytte- anerkjenne og handle sammen til det beste for barnet
- Bruke OMNI-modellen som verktøy for tidlig innsats
- Lage vår egen livslynsåpne primstav med utgangspunkt i tradisjoner og høytider som barna i Tusse-ladden har med seg. Primstaven vil også markere merkedager knyttet til årstider og endringer i naturen og samfunnet.

Lek

Leken har stor betydning for barnas utvikling. I vår barnehage får barna erfare og oppleve lek i et veldig variert miljø. Barnehagens lekemiljø ute og inne inviterer barna til å være kreativ i leken. Vi legger vekt på at barna skal få utvikle sin lekekompetanse gjennom rollelek med andre barn, og med støtte fra voksne legger vi til rette for at leken gis god plass i barnas hverdag. De voksne arbeider i retning av å skape gode og varierte lekemiljøer ute og inne som inspirerer leken. De voksne fungerer som tradisjonsbærere av regelleker som «haien kommer», «stiv heks» og «bjørnen sover». Dette er sosiale leker som skaper fellesskap og glede.

Lek er for barnet en frivillig aktivitet som barnet selv velger å delta i. Den er lystbetont og «på liksom». Derfor er også den frie leken viktig for barnet og den voksne må vurdere sin egen deltagelse i leken.

Når vi leker med språk får barna blant annet jobbe med ulike eventyr og historier, øvd på munnmotorikk ved å leke med sugerør og synge masse. Realfagslek skjer veldig mye i den daglige leken. Her er de voksnes rolle viktig, ved at vi setter ord på symboler og begreper. Sosial læring handler mye om å forstå andre enn seg selv. Her bruker vi blant annet «steg for steg» og et generelt fokus på følelser og kropp.

Småbarnsavdelingene har lekeareal som er tilpasset de minste barna. Her får barna brukt sansene sine, ved å se, høre, og ta på ulike leker. De voksne jobber mye på gulvet sammen med barna, som støtte i lek og som deltaker. Barna lærer best når de leker. Derfor fokuserer vi på å holde aktiviteter lekbetont. Vi fletter læringen inn i leken, ved blant annet å ha språkaktiviteter, realfagslek og sosial læring.

Kjølen

Barn: 11 barn, 1 år

Personale: Hege Lyngmo (pedagogisk leder), Kjell Tore Kampevoll (barnehagelærer 40%), Katrine Johansen Hofstad (barnehagelærer 50%), Tom Kristian Jonassen (barne- og ungdomsarbeider), Kathrin Götze (assistent).

Base: Midtetasjen, inngang sør.

På Kjølen er de yngste barna i barnehagen. Her vil vi i løpet av vinteren bli 11 barn. Vi holder til på midtetasjen hvor avdelingen er innredet for lek og utfoldelse for aldersgruppen.

Vi har spesielt fokus på tilvenning og tilknytning. Barn og foreldre skal føle seg velkommen og ivaretatt hos oss. I rammeplan for barnehagen står det at: «Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære». (RP 2017, s.33)

Overgangen fra å være hjemme i trygge omgivelser til å begynne i barnehagen kan virke stor for både barn og foreldre. Vi bruker derfor mye tid før jul til å bli kjent med hverandre, rutinene i barnehagen og barnehagens rom. På Kjølen skaper vi trygge barn gjennom gode og faste rutiner, kontaktvoksen til hvert barn, omsorg, lek, mestring, humor og glede i hverdagen. Barna på Kjølen er i en spennende alder full av utvikling på alle områder. Som voksne er det vårt

ansvar å legge til rette for nye og spennende opplevelser og erfaringer under trygge og forutsigbare rammer.

Vi leker oss med musikk og rytme. Sang, rytme og bevegelse er først og fremst gøy, men også viktig for å skape et fellesskap og for språktilegnelsen. Når vi synger de samme kjente sangene øver vi på nye ord naturlig og lystbetont, vi lærer fortere og husker bedre når vi har det koselig og fint sammen.

Pedagogisk leder er praksislærer og vi vil i perioder ha student fra barnehagelærerutdanninga på avdelinga.

Høsten 2022 når barna er to år pakker vi sammen sakene våre og flytter alle barn og voksne over til avdeling Hollenderen der avdelingen er mer tilrettelagt for to-åringene.

Hollenderen

Barn: 12 barn, 1-2 år

Personale: Mats-Tore Jensen (pedagogisk leder), Anna Marlen Johansen (barne- og ungdomsarbeider), Oda Husjord (assistent), Silje Monsen (assistent).

Base: Midtetasjen, inngang på nordsida

På Hollenderen er vi ei blandet barnegruppe med ett- og toåringer. Vi har flyttet avdelinga vår over til andre siden på midtetasjen. Her har vi flere lekerom og mulighet til å dele oss i grupper for å gjøre ulike aktiviteter inne. I begynnelsen av

barnehageåret har vi fokus på turer i nærmiljøet med hviling og spising ute. Etter hvert som barna utvikler seg og mestrer mer vil vi prøve på lengre turer, både i avstand og tid. Vi er heldige og har et flott uteområde i Tusseladden, men vi vet at turer i variert terreng påvirker barnas grov-motoriske utvikling. Vi har vært på turer rundt omkring i nærmiljøet. Vi benyttet oss av buss. tillegg gir turer et helt eget samhold på avdelingen, hvor barna har felles opplevelser, nært knyttet til naturen rundt oss. Opplevelsene vi får på tur, om det er hva vi ser eller hva vi gjør bidrar også til at barna får førstehåndserfaringer i naturen.

Turene våre blir en viktig arena for samtaler og språkutvikling. Språket til barna er i stadig utvikling, og vi vil derfor at de skal bli «badet i språk», slik at de har et stadig utviklende ordforråd. På Hollenderen er vi opptatt av barns medvirkning og at barna skal føle at deres handlinger, tanker og meninger blir anerkjent og kommer til uttrykk. I rammeplan for barnehagen står det at «Alle barn skal erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen». (RP 2017, s.27)

Vi har små og store prosjekter gjennom året med utgangspunkt i barnas undring og interesser. Vi følger barnehagens årshjul og leker oss fram mens vi tilpasser temaarbeidet ut fra barnas modenhet. Barn lærer og utvikler seg gjennom lek. I leken opplever vi glede, humor, spenning og mestring. På Hollenderen skal

barna møte aktive og tilstedeværende voksne. I rammeplanen står det under fagområdet Kropp, bevegelse, mat og helse at barnehagen skal legge til rette for at barna får oppleve bevegelsesglede, mental og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Barna skal oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger. Videreutvikle motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper. Det er viktig for oss at miljøet i barnehagen er trygt. Hos oss skal alle barna oppleve at de har en trygg base for å utforske omgivelsene og en sikker havn for trygghet og trøst (trygghetssirkelen).

På hollenderen arbeider vi med det sosiale samspillet. Vi har fokus på å si ifra når ting ikke er greit. Barnehaagelovens kapittel 8 § 41-43 omhandler barnehagens psykososiale miljø, mobbing og krenkende adferd.

Her er det nulltoleranse for mobbing, utestenging og krenkende adferd. Dette forplikter vi å jobbe med i barnehagen. I barnehagen og på Hollenderen skal det være et trygt og godt barnehagemiljø!

Rammeplanen trekker også dette frem; «Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider med samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser» (RP 2017, s.11).

Rautind

Barn: 13 barn, 2-3 år.

Personale: Martin S. Sivertsen (pedagogisk leder), Morten Beck (barnehagelærer), Lena Gudd (assistent), Håkon Johansen (assistent).

Base: Underetasjen i Sletta-vegen 60, inngang nord.

På Rautind dette året er sosial kompetanse hovedfokus. Det vi legger i dette begrepet er egen evne til å fungere i en gruppe med andre mennesker. Vi ønsker at barna skal ha en god grunnmur for veien videre i livet. Gjennom å arbeide systematisk med ferdigheter som samarbeid, ansvarlighet, selvfølelse, empati og selvhevdelse ønsker

vi å fremme det gode og trygge miljøet på avdelingen og at alle skal ha en venn i barnehagen.

Glede og humor er noe vi har et bevisst forhold til da vi ser på det som en viktig nøkkel til lystbetont samspill og læring. Det å le sammen gir alle en god følelse og styrker relasjoner.

Vi har stort fokus på faste rammer og gode rutiner for å skape god forutsigbarhet for barna gjennom samlingsstunden får barna innblikk i hva som kommer i løpet av dagen. Når barna er forberedt på hva som skal skje vil de kunne tilpasse seg på en god måte. Vi er også bevisst på spontanitetens verdi. Det å ta barnas innspill og interesser på alvor og bygge videre på dette er med på å skape god danning. Personalet er opptatt av å bruke sine sterke sider i sitt pedagogiske arbeid. Vi sitter på mye kunnskap og kompetanse innen friluftsliv, musikk, kunst, mat, vitenskap, planting, drama og ict-fag.

Vi ønsker å bruke teknologien som kan berike barns sosiale kompetanse gjennom samspill turtakning og erfaringsbygging. I vår barnehage benytter vi digitale verktøy som Bee-bot, som er en programmerbar robot der barns algoritmiske tenkemåte blir utviklet. Barn kan tilegne seg språklige kunnskaper som språklig kommunikasjon gjennom diskusjoner om hvor-

dan bee-botten skal programmeres. For eksempel gjennom begreper som, fremover, bakover, høyre og venstre. Gjennom dette vil barna få mulighet og utvikle sin romforståelse og øke sin undring og nysgjerrighet. Gjennom det sosiale samspillet kan barna over tid analysere og gjøre justeringer på veien videre og sammen i det sosiale se sammenhengene og problemløsningene som fremmer deres logiske tenkning. Ettersom digitale medier er rundt oss over alt føler vi det er viktig og møte barna på deres interesser og kunne bidra til et sunt alternativ til skjerm tid. Vi mener det er viktig og ikke bruke digitale verktøy som en barnevakt, men som en berikelse av barns oppvekst der vi sammen kan utvikle og motivere til sunt bruk av digitale verktøy.

Som del av en friluftsbarnehage har vi mye fokus på uterommet, og på å gi barna gode opplevelser i naturen. Vi ønsker å lage et godt grunnlag for friluftsliv, glede og uteliv som barna kan ha glede av resten av livet. Normalt har Rautind to fjæradager i uka med base i Småbarns lavvoen. Vi er også så heldig å ha Lena som er utdannet kunstner. Gjennom hennes kunnskap og engasjement for kunst får barna

oppleve og ta del i mye spennende på avdelingen, men også på tvers av avdelinger med ulike kunstprosjekt.

Barnehagelovens kapittel 8 § 41-43 omhandler barnehagens psykososiale miljø, mobbing og krenkende adferd. Her er det nulltoleranse for mobbing, utestenging og krenkende adferd. Dette forplikter vi å jobbe med i barnehagen. I barnehagen og på Rautind skal det være et trygt og godt barnehagemiljø!

Nordtind

Barn: 21 barn, 3-6 år

Personale: Ingvild Kristiansen (pedagogisk leder), Ulrik Klena (barnehagelærer), Torunn Wilhelmsen (barne- og ungdomsarbeider), Morgan Olsen (barne- og ungdomsarbeider) og Sigurd Soleng (barnehageassistent).

Base: Fjærahuset og Gråtind lavvo.

På Nordtind går 6 førskolebarn som gikk på Nordtind forrige barnehageår, 14 barn er overflyttet fra Rautind og Hollenderen og 2 barn er helt nye i barnehagen vår fra denne høsten. Gjennom dagen deler vi oss i to grupper. En gruppe er inne på fjærahuset og en gruppe er ute. I tillegg bruker den ene gruppa å hvile i lavvoen.

Fokusområdet for Nordtind vil i år være vennskap og sosial kompetanse.

Vi liker oss ute i all slags vær og vi har naturen tett på oss. Vi bruker nærmiljøet og fjæra, gjennom alle årstider.

Vi har en egen gapahuk oppe i skogen som vi gjerne besøker. Vi liker å forske på naturens mange undre. Om våren registrerer vi fuglene som kommer tilbake til fjæra og om høsten studerer vi fargene på blader som forandrer seg. På vinteren finner vi spor i snøen og vi prøver å finne ut hvem som har laget sporene. Vi har flere dyr tett på oss og det er spennende når vi får uventet besøk av reinsdyr, røyskatta eller elgen.

Vi liker å holde på med små og store prosjekter som er tilpasset årstiden vi er i, og barnehagens eget årshjul. Det kan være værstasjon, snekring i naustet, planting, potetsetting, vannlek i elva, natursti for å nevne noe. På vinteren går vi mye på ski og de eldste barna får skikort. Dette barnehageåret er vi med på «Småfotan» opplegg. Barna har sitt eget turkort og for hver tur de er med på, får de klippe et klipp i kortet sitt. Så gjelder det å samle mest mulig klipp og kanskje vanker det en premie. Dette er med på å øke motivasjonen til barna for å delta på turer i naturen.

Vi samarbeider med Sørtind avdeling i fjæra. Vi har felles utetid med dem og her er det flere søsken som det er fint å møte i løpet av dagen. De eldste barna har en felles klubb, Tusseklubben som samarbeider på tvers. 5 på topp fjellturer, vanntilvenning i basseng, kartbruk, brannvern, vennskapsgrupper i forhold til skolestart er noe av det «tussene» våre får delta på. I tillegg er de med på et større forskningsprosjekt sammen med andre barnehager.

I Rammeplanen for barnehager står det at sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskap og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. På Nordtind jobber vi for at alle barna skal kunne få oppleve og erfare at de er betydningsfulle for fellesskapet og å få være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal støtte og oppmuntre, forebygge utestenging, mobbing og uheldige samspillsmønstre. For å jobbe med dette skal vi møte pinnsvinet og kaninen gjennom bøker og vennekort. Her kommer vi inn på hverdagssituasjoner som barna kjenner seg godt igjen i fra sin egen hverdag. Vi skal lære å samarbeide, lytte til hverandre, vente på tur, å vise følelser. Dette er noen av temaene som er i vennebøkene. Her kommer også den viktige leken inn. Ettermiddagene er i hovedsak satt av til den frie leken, utelek og lek på tvers av aldersgrupper. Her ser vi også mulighet for å kunne jobbe og samarbeide mer i mindre grupper og med små prosjekter. Vi fordeler oss mellom lavvoen, fjærahuset og uteområdet.

Sørtind

Barn: 22 barn, 4-5 år

Personale: Mona Ch. Kristiansen (pedagogisk leder), Mona Mikalsen (barnehagelærer og støttepedagog), Linda Jensen (barne- og ungdomsarbeider), Sabrina Giordano (fagarbeider), Fredrik Knutsen (assistent).

Base: Løkåsfjæra: Blåmannslavvo (4-åringene - Ole Brum) og Trehørningenlavvo (5-åringene - Tusser).

Sørtind vil for barnehageåret 2021-22 være en 4-5 års avdeling, med base i 2 av lavvoene i Løkåsfjæra.

Dette året vil det være 23 barn på Sørtind, og vi vil fordele oss aldershomogent mellom lavvoene vi disponerer. Fokusområdet for Sørtind vil i år være vennskap og friluftsglede.

I Rammeplanen står det beskrevet under mangfold og gjensidig respekt: «Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme

mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Samtidig skal barnehagen gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap. Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet.» (RP 2017, s.9)

Dette skal vi jobbe med under paraplyen vennskap, der fokuset også vil være på relasjoner, følelser og kropp. Som verktøy til å snakke om kropp, vil vi også bruke kroppsreglene som er utarbeidet av Barnehuset i Tromsø.

Barnehagelovens kapittel 8 § 41-43 omhandler barnehagens psykososiale miljø, mobbing og krenkende adferd. Her er det nulltoleranse for mobbing, utestenging og krenkende adferd. Dette forplikter vi å jobbe med i barnehagen. I barnehagen og på Sørtind skal det være et trygt og godt barnehagemiljø!

Rammeplanen trekker også dette

frem; «Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider med samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser» (RP 2017, s.11)

Vi følger årshjulet til barnehagen og vil gjennom året blant annet være innom de store temaene som høst, vinter og vår, med alt det innebærer.

Livet i fjæra og i lavvoene inviterer til friluftsliv og friluftsglede. Det er en viktig del av oss i barnehagen, og en stor del av barnehagens fokusområde og hvordan den er bygd opp. Barnehagen har utarbeidet en egen frilufsprofil som sier noe om progresjon og fokus for de ulike alderstrinnene.

I rammeplanen står det under fagområdet Kropp, bevegelse, mat og helse at barnehagen skal legge til rette for at barna får oppleve bevegelsesglede, mental og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Barna skal oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger. Videreutvikle motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper. (RP 2017, s.49)

Noe av det viktigste for barns utvikling er LEKEN! Området vårt i fjæra inviterer til mye fin og viktig lek. Vi deler området med Nordtind, og det vil gjennom dagen være muligheter også for å leke på tvers av gruppene. Dette gjelder også innad på avdelingen. Vi har mange søsken på tvers av avdelingene, og det er også

viktig at de får mulighet for noen treffpunkter. Med at vi jobber slik på tvers, vil det være mulighet for nye venner, noen å strekke seg etter, noen å ta ekstra hensyn til, gi og ta, dele og vise omsorg.

Ettermiddagene er i hovedsak satt av til den frie leken, utelek og lek på tvers av avdelingene. Her ser vi også mulighet for å kunne jobbe/ samarbeide mer i mindre grupper og med prosjekter. Vi kan fordele oss mer mellom lavvoene, på fjærahuset og bruke uteområdet.

BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Rammeplanen gir føringer for innhold i barnehagehverdagen og alle sju fagområder er med på å fremme barnehagens verdigrunnlag. Gjennom fokus på trivsel, utvikling og helse jobber barnehagen for implementering av arbeidsmåter som utgjør et pedagogiske arbeidsdokument for barnehagen.

Gjennom månedsplaner og ukeplaner blir barnehagens pedagogiske innhold planlagt, dokumentert og vurdert. Vi oppfordrer foreldre gjennom samtaler og foreldremøter til å medvirke i innholdet og komme

med innspill. Leken står sentralt i alle fagområdene og de tre dimensjonene for bærekraft. Naturmiljø, sosiale forhold og økonomi har vi innlemmet i fagområdene våre som en del av arbeidet med å utvikle barnehagens bærekraftige håndtrykk. Gode vaner som gir bærekraftige handlinger utvikles videre sammen med personalet, barna og de foresatte..

ANTALL, ROM OG FORM

Barnehagen skal legge til rette for og synliggjøre sammenhenger for at barn kan utforske og oppdage matematikk i hverdagen.

Arbeidet med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning. Vi er opptatte av at matematikken fins i leken, som en uttrykksform, og i de aktivitetene vi gjør. Barna skal utvikle forståelse for de matematiske begrepene, og få kjennskap til ulike former, mønstre og rom gjennom hverdagsleken. Barn viser nysgjerrighet for tall, antall og telling tidlig i sin utvikling og barnehagen skal stimulere, undersøke og støtte barna i deres utforskning på deres premisser og deres språk.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Leken ute i barnehagens naturmiljø i fjæra og skogen, inspirerer barna til kreativitet og fantasi. Det oppstår rollelek og barna utvikler begreper

og får utvidet sin språkforståelse. Derfor er uteområdet sentralt i barnehagens språkarbeid.

Vi bruker sang, rim, regler og eventyr, og barna får utviklet språket på en spennende og utforskende måte. Vi bruker blant annet «Snakkepakken» som et verktøy til språkstimulerende aktiviteter. Her inngår bruken av figurer og rekvisitter når vi forteller eventyr eller har aktiviteter utfra ulike prosjekter og temaer.

Flere avdelinger jobber med dagtavle daglig, hvor barna får visualisert aktiviteter og samtalen styrkes. Foreldrene er viktige bidragsyttere for å skape et godt språkmiljø, og for å ivareta de ulike morsmålene vi har i barnehagen. Gjennom kvalitet i det daglige samspillet med barn og voksne styrker vi barnas språk og kommunikasjonsevne. Den politiske dimensjonen av bærekraft handler om å gi barna tid og rom til de filosofiske samtalene og gjennom den demokratiske samtalen finne ut av ting sammen med andre.

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

Barn er kroppslig aktive og uttrykker seg mye gjennom kroppen. Ved sanseinntrykk og bevegelse skaffer barn seg erfaringer, ferdigheter og kunnskaper på mange områder. Barn lærer om seg selv og verden gjennom aktiv bruk av kroppen og sansene. Barnehagen har fokus på barn og kropp gjennom å bruke et pedagogisk opplegg om kroppsregler. Målet er å snakke med barn om

følelser, kroppen, grenser og private deler. Gjennom samtaler og refleksjon rundt bilder styrker vi barns evne til å sette ord og begreper på egen kropp og egne følelser.

Variert fysisk aktivitet både inne og ute er av stor betydning for utvikling av motoriske ferdigheter og kroppsbeherskelse. Vi har naturlekeplassen hvor skogen og fjæra er læringsarena, og gjennom ulike årstider får barna ulike utfordringer i forhold til vær og underlag. Vi jobber for at barna skal bli trygge og motiverte gjennom mestring. En god selvfølelse gir et godt grunnlag for utvikling. Når vi er så mye ute gjennom dagen er kosthold viktig. Vi jobber for å ha en god balanse mellom aktivitet, mat og hvile. Å skape gode vaner som å dyrke egen mat, være med å tilberede mat og spise sunn mat er viktig for barnets fysiske og psykiske helse.

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

Naturen ligger rundt oss på alle kanter i Tusseladden og gir oss daglig eksponering av naturens mangfoldighet. Barna får rom til å utforske og gjøre seg erfaringer med fenomener og prosesser i naturen. Barna får oppleve hvor mye forskjellig vær vi kan ha i Nord-Norge, og hvor viktig det er å kle seg etter vær når vi skal være ute. Vi legger opp til at barna gjennom opplevelser i naturen skal oppleve mestring, forståelse og respekt for naturen gjennom forskning, lek og aktiviteter. Den økologiske dimensjonen av bærekraft gjenspeiler å lære om prosesser i naturen. Med fokus på økologiske dyrking vil barna gjøre seg erfaringer rundt matproduksjon og oppleve hele prosessen fra «jord til bord» og fra «egg til kylling». Barna bidrar i etablering og drift av egen kjøkkenhage og vi planlegger i år å lage kompost fra eget matavfall

som gir jord til kjøkkenhagen.

Naturen gir et mangfold av opplevelser gjennom et helt år. Den gir inspirasjon til estetisk uttrykk og gir motoriske utfordringer. Ved å være så tett på naturen gjennom hele året vil barna oppleve naturens egenart, gi naturen rundt oss omsorg som bidrar til en bærekraftig utvikling, og få en begynnende forståelse for samspillet i naturen. Barna lærer å iakttå, observere og samtale om fenomener i naturen. Personalet tar utgangspunkt i barnas nysgjerrighet og undring og jobber med spørsmål som barna er interessert i. Barna får hjelp til å bruke tekniske hjelpemidler i prosessen. Forskerutstyr, prosjektbøker, film og bilder for å dokumentere underveis.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Som friluftsbarnhage legger vi stor vekt på å bruke naturen og dens materialer for å utforske og å uttrykke oss. Hver sesong har sine særegenheter som vi lar oss inspirere av. Takket være tidligere prosjekter og tema har vi blitt flinkere til å tenke over hvordan vi utnytter ressursene våre. Resirkulering, gjenbruk og naturmaterialer får nytt liv gjennom barnas kunstneriske uttrykk, og barna lærer å tenke kreativt og å bruke fantasien sin.

Tusseladden har også ett flott og velutstyrt kunstrom som alle kan benytte seg av. Her er det godt tilrettelagt for at mindre grupper kan skape, utforske, utprøve og ha

gode samtaler sammen. Ved å bruke barnehagens årshjul og dens tema, i tillegg til barnas egne impulser, ønsker vi å stimulere skaperglede og undring, samt å heve barnas kompetanse innen kunst og forming.

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Barnehagen er godt forankret i lokalmiljøet på Kvaløya. Vi har et godt samarbeid med skolene, barnehagene, butikkene og bydelsrådet her. Barnehagen har over flere år samarbeidet med sykehjemmet på Kvaløya, bla. markering av nasjonaldagen, mørketidsmarkering og Lucia. Det har lenge vært snakk om at sykehjemmet skal legges ned. Men slik vi forstår det skal sykehjemmet fortsatt bestå, helt frem til det blir bygget et nytt bo og velferdshus på Kvaløya. Så et fortsatt samarbeid med sykehjemmet vil bestå også dette barnehageåret.

I barnehagen gjør vi noen bærekraftige valg, vi har miljøstasjon både oppe på barnehagehuset og nede i fjærahuset der vi sorterer

optisk søppel i tillegg til sortering av gjenbrukskartong, flasker, glass og metall. Vi oppfordrer alle til å bruke miljønett til skifteklær og når vi handler på butikken.

Når vi handler forsøker vi å bruke miljønett i stedet for å kjøpe plastnett for å ha varene i. Vi er opptatte av bærekraft, og vi vil gi barna en begynnende forståelse for at gjenbruk, resirkulering, kompostering og reduksjon av plast kan gi gevinst både til barnehagen og til samfunnet for øvrig.

I tillegg til barnehagen og fjæra som vi disponerer, bruker vi den fine naturen rundt oss i nærmiljøet. Turer i skogen både sommer og vinter, toppturer for 5-åringene, skiturer i lysløypa, turer til «Tussehuken» og isfisketur/aking på Kattfjordeidet eller oppe i Finnvikdalen. Mulighetene for å benytte oss av området rundt oss er mange.

Dette barnehageåret har barnehagen ansatte en pedagog med turbuss slik at vi også kan komme

oss på turer ut av nærmiljøet. Vi kommer til å dele barna opp i mindre turgrupper og besøke noen nye steder vi ikke har vært før. Vi ser frem til mange fine turer gjennom alle årstidene.

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

I barnehagen har vi flere nasjonaliteter representert. I rammeplan for barnehagen står det at: «Barnehagen skal synliggjøre variasjoner i verdier, religion og livssyn» (RP 2017, s.55). Vi ønsker å gjøre dette konkret ved å lage vår egen livssynsåpne primstav med utgangspunkt i tradisjonene og høytidene som barna i Tusseladden har med seg. Slik kan vi la mangfoldet i tro og livssyn få et konkret uttrykk i en felles kalender med merkedager som også inkluderer årstidenes gang, endringene i naturen og samfunnet.

Ved å la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og mer-

kedager ønsker vi å utvikle barnas toleranse, interesse og respekt for hverandre og for mennesker med ulike kulturell, religiøs og livssynsmessig tilhørighet. Barnehagen deltar på ulike tilstelninger som for eksempel julespill som er en barnevennlig dramatisering av juleevangeliet i desember. Det vil også være naturlig å feire andre viktige høytider som måtte være representert i barnegruppen, f.eks. den muslimske Id-feiringen.

DANNING

Danning i barnehagen handler om å utvikle kunnskap, verdier og holdninger sammen, gjennom dialog - hvor alle anerkjennes som selvstendige mennesker med følelser og tanker i en felles prosess.

For å ha gode dannelsesprosesser i barnehager er det viktig at voksne viser respekt for den kommunikasjonen som barna har og interesse for det de sier. Ifølge rammeplanen skal barnehagen legge til rette for dette gjennom å tilrettelegge for meningsfulle opplevelser og støtte barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse. Vi skal støtte barnas aktivitet, engasjement og deltakelse i fellesskapet, verdsette ulike behov, meninger og perspektiver.

I vår barnehage gjøres dette gjennom å være aktive og tilstedeværende voksne gjennom hele barnehagedagen. Vi støtter og anerkjenner barna og lytter til det de har å si. Hvert barn er viktig og har en betydning for barnehagehverdagen.

MEDVIRKNING

Ifølge barnehaagelovens § 3 har barn i barnehagen rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Barn er flinke til å uttrykke seg om hvordan de har det i hverdagen. Det gjør de gjennom verbalspråk, kroppsspråk, følelsesmessige uttrykk og mimikk. Det er barnehagens oppgave å fange opp hvert enkelt barns signal og ta det på alvor. Barn må oppleve at deres handlinger, tanker og meninger blir anerkjent og kommer til uttrykk.

For oss i barnehagen handler det om å se hvert enkelt barn. Lytte, forstå og hjelpe barnet. Barna i barnehagen er med på å påvirke sin hverdag gjennom å delta i planlegging, medvirke i egne prosjekter og lage egne regler for hvordan vi skal være mot hverandre. Gjennom bevisste voksne som åpner for barn medvirkning og nysgjerrighet skaper vi et miljø der meningsfulle aktiviteter skaper læring.

MANGFOLDET OG DEN SAMISKE KULTURARVEN

I rammeplanen står det skrevet "barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt." (RP 2017, s. 9) Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og

leve på. Samtidig skal barnehagen gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap. Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, barnehagen jobber for at alle barn skal ha en positiv plass i fellesskapet.

Dette fremmer vi i barnehagen gjennom å arbeide målrettet med sosial kompetanse. Vi vektlegger vennskap, relasjoner, og respekt og forståelse for likheter og ulikheter. Vi har ulike nasjoner representert i barnehagen, og vi jobber med internasjonalt arbeid som gir et innblikk i ulike kulturer. Gjennom Forut's barneaksjon møter vi barn fra andre kulturer og med andre tradisjoner. Vi tar barna med på en reise der de blir kjent med og får et innblikk i hvordan barn i andre deler av verden har det, og skaper en forståelse rundt andre kulturer og tradisjoner.

I rammeplanen står det at barnehagen skal synliggjøre samisk kultur og kulturarv, og "bidra til at barna kan utvikle respekt og fellesskapsfølelse for det samiske mangfoldet." (RP 2017, s. 9.) Her i Nord Norge har det samiske mangfoldet sterke røtter, og rundt oss i vårt nærmiljø ser vi ofte reiner som beiter. Med reinen og våre lavvoer gir det oss noen naturlige møter med den samiske kulturen i vår hverdag, og dette gir oss muligheter for naturlige samtaler og undringer rundt emnet.

Friluftspfilen i Tusseladden friluftsbarnhage

Barnets alder: 1-2 år

Organisering: Nasse Nøff-klubben

Tema:

- Bli kjent i nærområdet og nærmiljøet
- Erfare ulike underlag
- Opplevelsen: bruke alle sansene
- Begrepsforståelse
- Fugler: kråke, sjura, måse
- Fisk: torsk, sei
- Blomster: hestehov

Kunnskapsmål

- Beherske ulike grovmotoriske og finmotoriske ferdigheter ut fra alder og forutsetning
- Stimulere begrepsforståelsen
- Erfare ulike sanseopplevelser med de ulike elementer i naturen
- Lære ulike sanger om dyr, fugler og fisk
- Primærfarger (rød, gul, blå)

Barnets alder: 2-3 år

Organisering: Mumiklubben

Tema:

- Årstidene
- Fugler: kråke, skjæra, måke, tjelden
- Fisk: torsk, sei, laks,
- Dyr: rein, mus
- Trær: gran, bjørk
- Bær: blåbær, jordbær
- Blomster: hestehov, løvetann
- Livet i lavvoen
- Bål: lære at det er varmt og skummelt. En må være forsiktig
- Bål: bære ved, næver, med på å tenne opp bål.
- Livet i fjæra: tanglopper

Kunnskapsmål

- Beherske mer grovmotoriske ferdigheter som å hoppe, rulle, klatre og vinter
- Kunne skille mellom sommer og vinter
- Sanger om dyr, fugler og fisk.
- Lære om de utvalgte dyr, fisker, fugler, blomster, bær og trær som er plukket ut under tema.
- Lære om primærfarger (rød, blå, gul)

Barnets alder: 3-4 år

Organisering: Museklubben

Tema:

- Årstidene
- Fugler: Tjeld, stokkand, ærfugl, ørn
- Fisk: Steinbit, sild, laks
- Dyr: Rein, mus
- Trær: Bjørk
- Bær: Krøkebær
- Grønnsaker: Potet, gulrot, gressløk
- Blomster: Smørblomst, geitrams, løvetann
- Båt: Båtgler
- Bål: Mat på bål
- Livet i fjæra: Tangsprell, krabbe
- Værstasjon
- Pakke egen sekk m/mat og drikke. Ta av og på selv.
- Skilek

Kunnskapsmål

- Introdusere skille mellom alle de fire årstidene
- Gå med egen sekk
- Intro for ski
- Hygiene på tur
- Intro om værstasjon
- Lære om de utvalgte dyr, fisk, fugler, blomster, bær og trær som er plukket ut under tema.
- Primærfarger (gul, rød, blå)

Barnets alder: 4-5 år

Organisering: Ole Brum-klubben

Tema:

- Årstidene
- Fugler: Trekkfugler, snøspurv, svarttrost, storspoven
- Fisk: Hyse, flyndre, ål
- Dyr: Mink, ulv, bjørn
- Trær: Selje
- Bær: Tyttebær, multebær
- Sopp: Fluesopp, kantarell, steinsopp
- Blomster: Blåkløkke, kløver, tromsøpalme
- Naturvern
- Båt: Turer og båtgler
- Bål: Tenne sammen med en voksen
- Livet i fjæra
- Lære om å bruke kart i orientering
- Værstasjon
- Pakke egen sekk. Ta av og på selv.
- Kniv: Knivregler
- Orientering
- Fargelære

Kunnskapsmål

- Registrere fuglearter i nærmiljøet
- Lære om livet i fjæra og havet
- Lære om naturvern og økosystem
- Tegne kart og bruke kart
- Pakke og ta ansvar for egen sekk
- Tenne bål sammen med en voksen
- Lære om de utvalgte dyr, fisk, fugler, blomster, bær og trær som er plukket ut under tema.
- Spiselige og giftige sopper
- Fargelære om sekundærfargene (grønn, lilla og orange).

Barnets alder: 5-6 år

Organisering: Tusseklubben

Tema:

- Årstidene
- Stjernebilder
- Fjellturer
- Fugler: Småfugler, kjøttmeis, dompap, due, fluesnapper
- Fisk: Uer, ørret, kveite, nise, hai, hval
- Dyr: Gaupe, sel, isbjørn
- Trær: Rogn
- Bær: Bringebær, rognebær, rips, solbær
- Blomster: Karve, tiriltunge, marikåpe
- Naturvern
- Båt/Kanokurs
- Bål
- Smi med egen kniv
- Livet i fjæra
- Lære om å bruke kart, orientering
- Værstasjon
- Pakke egen sekk og bære selv

Kunnskapsmål

- Registrere fuglearter i nærmiljøet
- Lære om livet i fjæra og havet
- Lære om naturvern og økosystem
- Tegne kart og bruke kart
- Pakke og ta ansvar for egen sekk
- Tenne bål sammen med en voksen
- Lære om de utvalgte dyr, fisk, fugler, blomster, bær og trær som er plukket ut under tema.

Metode, ressurser og utstyr

Metode

- Gruppedelinger
- Lage temabøker
- Aktive voksne
- Samlingsstund
- Utflukter
- Observasjoner
- Registreringsskjema
- Samtaler
- Digitale medier
- Sansekort
- Bøker og eventyr

Ressurser

- Botanisk hage
- Museum
- Planetariet
- Værvarslinga i Tromsø
- Havet
- Skogen
- Polaria
- Internett
- Området på Finland
- Løkåsfjæra
- Tusseskogen

Utstyr

- Regnmåler
- Temperaturmåler
- Måleinstrumenter
- Forstørrelsesglass
- Insektssuger
- Bøker
- Data
- CD
- Pulk
- Ryggsekk
- Soveposer
- Lavvo med ovn
- Kikkert

Yoga

Vår barne- og ungdomsarbeider Torunn har holdt på med barneyoga i 5 år.

Dette barnehageåret får 5-åringene mulighet til å være med på yoga en gang i uken. Yogaformen som brukes heter mediyoga for barn. Det er fokus på pusteøvelser sammen med bevegelser. Denne kombinasjonen mellom pust og øvelser kan løse opp spenninger og stress. Vi øver på å vende oppmerksomheten inn i egen kropp. Ved å ha fokus på avslapping (meditasjon) kan man blant annet øke tålmodighet, selvfølelse og empati. Barna lærer seg å finne ro.

Vanntilvenning

I Tusseladden har vi de siste 3 årene søkt og fått midler fra statsforvalteren i Troms til å ha opplegg med vanntilvenning i barnehagen. Vanntilvenningen barnehageåret 2022 vil ha et pedagogisk opplegg knyttet til vanntilvenning for Tussene/førskolebarna på Nordtind og Sørtind. Vi har fått leie Elisabeth sentret, som er et lite og varmt basseng, godt egnet for vanntilvenning for barn i førskolealder. Vi er i vannet i en liten time. Det pedagogiske opplegget har i førsteomgang som mål å gjøre barna trygge på å oppholde seg i vann. Vi blir å jobbe med det å bevege seg i vann, flyte på rygg og mage, glide som en pill i vannet, tåle å få vann i ansiktet, blåse bobler i vann og ha hodet under vann. Alt dette tar vi gradvist, vi tilpasser øvelsene og utfordringene, utifra det enkelte barns forutsetninger. Det er faste

voksne med som har tatt livredder kurs. På våren prøver vi å få til en økt med vanntilvenning ute i sjøen i fjæra hos oss for de som har lyst å være med. Vi leker i vannet og tester ut de samme elementene som på kurset ute i havet.

Aktivitetsplan

JANUAR-DESEMBER 2022

MÅNED	TEMA	AKTIVITETER	TRADISJONER
Januar	Snø og vann	Ski, snøaktiviteter, snøforming Forskjellige vannaktiviteter	Skilek
	Sola	Markere soldagen Lage snø- og islykter	Fredag 21. jan.: Vi markerer at sola er tilbake. med arrangementer for ungene i Løkåsfjæra.
	Svømming	Vanntilvenning for 6-åringene, gruppe 2	
	Skilek	Fokus på skiferdigheter, kle på seg ski selv, gå på flatmark, mestre å reise seg opp, oppover-bakker og nedoverbakker	Skilek
	Fisk	Lage og smake på fiskemat, mølja, fisketradisjoner, sjøsamer, mm	
	Foreldresamarbeid		Foreldresamtaler
Februar	Samisk kultur	Bli kjent med samisk kultur, klær, mat, musikk, sjøsamer og reindriftssamer	6. februar: Markere Samefolkets dag. Feires mandag 7. februar.
	Foreldresamarbeid		Foreldresamtaler
Mars	Skilek	Tussemesterskap på ski - Vinter OL	
	Spor og sportegn. Registrering av trekkfugler	"Registrering" av spor og sportegn Bli kjent med trekkfuglene rundt oss.	
	Foreldresamarbeid		Foreldresamtaler med barn som begynner på skolen til høsten
April	Påske		Påskefrokost
	Spor og sportegn. Forberedelser til økologisk dyrking	"Registrering" av spor og sportegn. Registrering av trekkfugler. Bli kjent med trekkfuglene rundt oss	
Mai	17. mai.	Bli kjent med nasjonaldagen.	17. mai-markering
	Fjæra og havet	Fuglelivet "Registrering" av livet i fjæra.	
	Overflytting og tilvenning	Besøke avdelingene barna skal flytte til	Tilvenning og overflytting
Juni	Sommerfesten	Forberedelser til sommerfesten	Sommerfest
	Fjæra og havet	Åpen barnehage - de nye barna inviteres på besøk i barnehagen	Overnattingstur for Tussene Første fjelltur for de kommende Tussene
	Foreldresamarbeid		

MND	TEMA	AKTIVITETER	TRADISJONER
Juli	Sommeraktiviteter. Vannlek	Sommeraktiviteter på tvers av avdelingene	
August	Barn i fokus/ Bli kjent med hverandre	Gå på tur i nærmiljøet Samlinger der barna viser sine bildehus, ser på husene til barna og bli kjent med familien	Toppturer for tussene
	Bli kjent i nærmiljøet	Foreldresamarbeid	Oppstartssamtaler for nye foreldre. Foreldremøter
September	Høsten	Lage saft, plukke bær, presse blader Jobbe i kjøkkenhagen	Høstmarked/Høstkafe
	Bli kjent i barnehagen og nærmiljøet rundt barnehagen	Gå på tur i nærmiljøet Vanntilvenning for 6-åringene	Toppturer for tussene
	Svømming Friluftslivets uke	Vanntilvenning for 6-åringene Soving ute i hengekøye/gapahuk/telt, lage mat ute, fyre bål mm	Markere friluftslivets uke og ha fokus på utelivet i barnehagen
	Brannvernuke	Brannøvelser, slokkeutstyr, samtalekort, Bjørnis mm	Brannforebyggende arbeid
	Foreldresamarbeid		Foreldresamtaler
Oktober	FORUT	Vi jobber med barneaksjonen til FORUT og har temasamlinger der vi "lærer" om andre land, kulturer og levestett	Internasjonalt arbeid FORUT-kafe der vi samler inn penger til et godt formål sammen med barn og foreldre
	Kroppen min	Lære begreper om kroppen, sette grenser for egen kropp. Vi jobber med samtalekortene	
	Svømming	Vanntilvenning for 6-åringene	
	Foreldresamarbeid		Foreldresamtaler
November	Mørketid	Lage lykter. Se på stjernebilder Klippe ut stjerne bilder	Mørketidsmarkering i barnehagen 21. november
	Svømming	Lage mørketidsrom	
Desember	Foreldresamarbeid		Foreldresamtaler
	Advent og jul	Tenning av julegrana i fjæra og i Slettavegen	1. desember
	Musikk	Luciafeiring i barnehagen	13. desember.
	Lys og mørke	Adventssamling og kalender Lage julepynt/snølykter/bake julekaker Rampenisse	

Overgang barnehage skole og vennskapsgrupper

I rammeplanen står det at de eldste barna skal få muligheten til å glede seg til å begynne på skolen, og barnehagen skal i samarbeid med foreldrene og skolen legge til rette for at barna skal få en trygg og god overgang.

I barnehagen har vi vår egen 5-årsklubb, som vi kaller tusseklubben.

Fokuset i tusseklubben er sosial kompetanse, selvstendighetstrening, lek med tall og bokstaver, trafikkopplæring og brannvern. I tillegg tilbys barna vanntilvenning i basseng, barneyoga, toppturer og de har egne prosjekter som bare er for de eldste.

Barnehagen er en del av et barnehage/skolenettverk på Kvaløya som gjennom ulike aktiviteter skal gi barna erfaringer, kunnskaper og ferdigheter slik at barna har et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen.

Fra april starter vi opp med vennskapsgrupper. Her møtes barn på tvers av barnehagene som skal begynne på skolen ilag. De skal bli kjent med hverandre, skolen og nærområdet, og her står vennskap, lek og læring i fokus. Det gjennomføres 6 treff i hver vennskapsgruppe.

Barnehagen arrangerer på våren eget foreldremøte for skolestarterne, og foreldresamtaler knyttet opp til overgangen til skolen.

Likeverd og likestilling

Rammeplanen sier at «barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.» (RP 2017, s. 10)

I Tussekladden gir vi barna like muligheter, og barnehagens virksomhet bygger på prinsippet om likestilling og ikke-diskriminering.

Å gi barna like muligheter i leken, er viktig for å fremme likestilling i det pedagogiske arbeidet. Barna får velge aktiviteter og leker ut fra deres interesse uavhengig av kjønn. Alle barna blir sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskapet og i aktivitetene.

Personalet skal være gode rollemodeller, og vi er opptatte av barna skal oppleve at menn og kvinner har de samme oppgavene når det kommer til omsorg og oppdragelse fra barnet begynner i barnehagen til det begynner i skolen. Vi tror at en personalgruppe som har menn og kvinner i ulike aldre og med forskjellige interesser og erfaringer gir et større spekter og aktivitetstilbud for barna.

Tussekladden har tidligere vært nasjonal demonstrasjonsbarnehage for likestilling og for rekruttering av menn i barnehage.

